

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Cu număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	---

Proclamația Domnului General Antonescu către Țară

Adunarea Obștească Plebiscitară convocată pentru Duminică 2 Martie

Români,

Istoria noastră străveche, cu tradițiile ei bătrâne, ca și sulful nou care străbate lumea, cer conducătorilor să-și întemeieze răspunderile pe voința poporului.

Credincios tradiției și comandamentelor istoriei noastre, dornic să dovedesc legătura poporului românesc cu obiceiurile politice sănătoase care s'au așezat în lume, am hotărât să vă cer aprobarea noastră asupra guvernării mele dela 6 Septembrie și până azi.

Am luat conducerea Țării în ceasuri de deszădejde și prăbușire.

Am purtat conducerea de-alungul a șase luni de sbucium și de încercări neînchipuit de grele.

Pentru a duce mai departe povara Neamului, am nevoie de mărturia încrederii voastre.

Nimic din ceiace am săvârșit nu vă este necunoscut.

Numai piedicile fărimate și durerile nedrepte le-am ascuns în cugetul meu.

Ceiace pot să vă spun este că guvernarea mea s'a întemeiat pe cea mai curată cinste și pe munca cea mai aprigă; că nimic din acțiunea mea n'a părăsit niciun drept al Neamului; și că am făcut tot ce un om putea încerca pentruca să păstrez Națiunii, Statului și fiecărui Român onoarea și liniștea, siguranța și averea, dreptul la muncă și la respect.

Cu credința în dreapta voastră judecată, vă chem să vă roștiți cuvântul.

Trăiască Națiunea Română.

Trăiască Majestatea Sa Regele.

General ANTONESCU

Conducătorul Statului Român, în declarațiile făcute Națiunii cu prilejul convocării Adunării Obștești, recapitulează în liniamente generale uriașa operă de refacere ce a săvârșit în cele abia șase luni de când este în fruntea Statului nostru.

Intărirea Dinastiei; așezarea României pe un plan internațional sigur și precis alături de Axă, cu care am devenit aliați; înjgheburile de cămine pentru sutele de mii de frați refugiați fără desechilibrarea finanțelor Țării, ci dimpotrivă cu realizarea de nebănuite economii; însfârșit salvarea Patriei din prăpastia în care elemente neresponsabile au vrut să o târască, — iată realizări epocale, înfăptuite totuși în mai puțin de jumătate de an într'o ordine europeană răvășită de războaie și alte calamități!

Cu toate acestea, înțeleptul Conducător al României nu înțelege să-și urmeze drumul fără concursul și mai ales fără consensul Națiunii. „Așa cum altă dată Voevozii noștri în ceasurile de bejenie adunau poporul în tinda bisericilor ca să-și împropăteze puterea, în biserică Neamului și a Regelui vă chem azi să vă roștiți cuvântul răspicat dacă am sau nu sprijinul Vostru, ca să duc mai departe poverile noastre ale tuturor.”

„Am nevoie de mărturia voastră de încredere, de puterea voastră de sprijin.”

Iată, un conducător de popor, gata la toate jertfele, gata să „ducă mai departe poverile noastre ale tuturor” numai ca destinul Neamului său să fie asigurat. Iar destinul este în funcțiune de unitatea noastră „de unitatea cu care în ceasurile de încercare știe să-și afirme cugetul și voința nestrămutată”.

Biserica noastră ortodoxă și slujitorii ei, pentru cari Conducătorul Statului a avut atâtea cuvinte frumoase și îndemnuri nobile, se roagă neîncetat: pentru viața și sănătatea Lui, pentru împlinirea vremurilor de zidire nouă și de glorie românească!

Inapoi, la canoane

(Continuare).

Pentruca fratele preot să păstreze legătura permanentă cu duhul Sfinților Părinți, trebuie ca pe masa lui de scris să se afle, pe lângă Sf. Scriptură și o carte de canoane, în care sunt cristalizate legile de disciplină ale ortodoxiei. Curățenia familiară, trezvia sufletească și darul duhovniciei, și-le câștigă preotul, cetind mereu, pe lângă Sf. Scriptură și „Canoanele Bisericii ortodoxe“.

Pe de altă parte, în decursul timpului s'au strecurat multe greșeli în orânduile practicilor bisericii noastre, cari greșeli aduc desordini în unitatea ortodoxiei noastre. Deaceea, în celece urmează voi reaminti câteva canoane, cari opresc abaterile practicate, în ce privește disciplina bisericească, cari abateri, de cele mai multe ori, au devenit uz local, din necunoașterea canoanelor!

Iată câteva:

1. În biserică să nu se mănânce nici să nu se bea, căci celce astfel păcătuiește, cade sub pedeapsa afurisirii (can. 74 sin. VI și 28 Laod.).

2. În biserică să nu se bage dobitoc (can. 22 sin. VI).

3. Pruncii să se boteze în biserică și numai în cazuri grave prin case (can. 31 sin. VI).

4. În sf. altar nu se pot aduce spre sfințire decât pâne, vin, untdelemn, tămâe și lumânări, iar în biserică se poate aduce spre binecuvântare, pârga fructelor noi (can. 3 Ap.).

5. În zilele de Duminecă și dela Paști până la Rusalii nu se îngenuchiază în biserică la sfânta liturgie (can. 20 sin. I și 90 sin. VI).

6. Nici o femeie și nici un bărbat să nu doarmă în mănăstire (can. 47 și 97 sin. VI).

7. Laicilor nu li-e ertat a cuvânta în biserică (can. 64 sin. VI).

8. Cântarea și cetirea în biserică să se facă cu plăcere și dulceață și nu prin strigări necuvincioase și răcniri (can. 75 sin. VI).

9. Mirenii sunt oprți a intra în sf. altar (can. 69 sin. VI). Reproduc aici o rugăciune dată de fericitul episcop Ioan Popasu ce se cetește de preot asupra crâșnicului, a cantorilor și asupra epitropilor, cari trebuiesc să intre în sf. altar în exercițiul funcțiunii:

„Doamne Dumnezeuul nostru, Celce ești credincios întru făgăduință și fără căință întru daruri, Carele ai chemat zidirea Ta cu chemarea sfântă, Insuți Stăpâne sfinte, împuternicește pe robul Tău (N. N.) a sluji sfintei bisericii Tale, și fă ca sufletele noastre să fie aplecate către toată buna rânduială și pacinică așezare, dăruindu-ne nouă tuturor împărăția Ta cea cerească. Cu îndurățile și cu iubirea de oameni a unuia născut Fiului Tău, a Domnului și Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu Carele bine ești cuvântat, împreună cu Sfântul Duh, în vecii vecilor Amin.

10. Credincioșii, cari intră în sf. biserică la sf. liturgie, sunt obligați să rămână până la împărțirea anaforii (can. 9 Ap.).

11. Preoții și mireni, cari fără a fi împedecați de ceva, nu merg la biserică în trei dumineci consecutive, să fie aspru pedepsiți (vezi can. 80. sin. VI).

12. Femeii, care voește să-și părăsească bărbatul ei și viceversa, să li se pună în vedere can. 87 al sinodului VI., esplicându-le ce este adulterul.

13. Anatema să fie asupra părinților, cari nu-și cresc copiii, ci îi neglijează (can. 15 Gangra).

14. Anatema să fie asupra copiilor, cari nu-și cinstesc părinții lor (can. 16 Gangra).

15. Preotul care are ospătărie și șade în ea, să se depună (can. 9 sin. VI).

16. Preotul care primește bani pentru împărțire, să se depună (can. 23 sin. VI).

17. Canonul 102 sin. VI prevede modalitatea, ce trebuie să observe duhovnicul în scaunul mărturisirii, față de gravitatea păcatelor, după cari să se aplice epitimia cuvenită.

18. Preotul să nu ia asuprași lucruri lumești, căci se depune (can. 6 Ap.).

Canonul acesta tinde să ferească pe preot dela amestecul în lucruri lumești, dela zarva lumească, să se consacre preotul chemării lui, ferindu-se de orice lucru sgomotos. (vezi și can. 81 Ap.).

19. Preotul, în exercițiul funcțiunii se cade să fie întru toate înfrânat, ca să dobândească, ce curat cere dela Dumnezeu, ca să ținem și noi cecece prin Apostoli ni s'a predat. (can. 3 Cartag., 5 Ap. și 30 sin. VI). Despre pregătirea preotului pentru administrarea sfintelor taine ne povățuește liturgierul în „Cuvânt de învățatură“ pentru dumnezeiasca liturgie și împărțirea cu sfintele taine, pe care preotul se cuvântă să-l cetească cel puțin odată pe an.

Celce calcă canoanele, cu știință și voință, dă răspundere în fața conștiinței lui și la judecata cea din urmă.

T. R

Frați de cruce.

a) Introducere.

Din capul locului trebuie să o spunem, că reamintim numai despre „Frați” și nu și despre Frăție.*)

Chestionăm adecă subiecte, persoane și nu lucruri, sau obiecte.

Frății de cruce sunt așezăminte de ordin patrimonial și patronimic; sunt proprie cazuri din domeniul dreptului privat și familiar, chestiuni de moștenire și avere; pânăce frățiile de cruce, din zilele noastre, ca ori ce fel de asociație, aparțin cadrelor de drepturi publice.

Practica, tradiția, literatura și folclorul, nu ne transmit nimic despre frățiile menționate! Acestea toate bine sunt plăsmuiri artificiale ale actualității. Și de vreme ce în împrejurările turburi de azi, nu au nici un rost, stăpânirea noastră s'a grăbit îndată „a limine” și „brevi manu” a le aboli total; mai înainte adecă, de a otrăvi ele ordinea socială, dealtcum destul de sgduită și a mai vicia educația și școala națională, care și ea la rândul ei, mai ales în unele regiuni, în timpul din urmă, apucase pe de-a întregul a fi deficitară, pe tot ansamblul ei.

Ci frățiile din vorbă, nici măcar nu erau organizate uniform, la toate școalele; ba nici nu erau încă desfășurate integral din pripita lor geneză nesăbuită. Apoi, „tho' last, not least in love”,**) nimeni, nici elev, nici profesor, nu destăinuște rânduiala acestor frății; las, că în cele din urmă, nici chiar ei nu o cunoșteau deplin și așa nu se complăceau în ea și nici nu o prea practicau, decât ex offo și cum se zice, de sălă bucuros.

Drept ce acum și aici, în considerarea celor înșirate, nici noi nu ne preocupăm de des amintitul așezământ: social, politic, chiar și mai mult, belic și de contrabandă; absolut disparat în conținut și formă de frații de cruce, din trecutul și prezentul neamului românesc.

Frățiile de pseudocruce, acum stinse, ar putea fi cvalificate lapidar, de: pepiniere, seminare de desagregare, de desrădăcinare și desșcolarizare.

Când apoi trecem la examinările fragmentare a fraților de adevărată cruce creștinească și

*) Epictet filosof grec, stoic în Roma, sec. I d. Hr., zicea: „Initium doctrinae sit consideratio nominis”. Inceputul învățării să fie cumpănirea cuvintelor.

Alta somitate, *Horafiu*, preconizază, că jumătatea lucrului ai dacă începi bine. „Dimidium facti habet, qui bene cepit” (Epist. I; 2; 40).

Scolastica din dritul sec. XII repetă și confirmă clișeuul vechi: „Qui bene distinguit, bene docet”. Cine separează bine, studiază bine.

**) În sfârșit, dar cu toate acestea nu cel mai slab (argument) pentru scopul (inima) nostru. *Shakespeare*, *Juliu Cesar* III, 1.

de consanguinitate națională istorică, mărturisim, că teza nu o putem trata în amplitudinea ei meritorică. Nu ar închepe în spațiul de care dispune „Foaia Diecezană” și mai vartos din simplistului motiv, că nu cunoaștem exhaustiv toată literatura problemei. Abia de am putut ceti a treia parte din cele ce s'au scris până acum, despre teza aci deslăudată.

Eată acum indic cele ce am consultat și le și am în posesia mea; precum și cele ce au scris alții, dar mie nu mi-au fost accesivere, deși le urmăresc cu mare pasiune, încă din vremea când eram student teolog.

Gruia.

(Urmează)

Atitudinea moralei față de revoluție

1. — Viața oricărei societăți omenesti se desfășoară sub imperiul a două tendințe contrare: al tendinții de conservare și al aceleia de schimbare, de transformare.

Prin cea dintâi — prin tendința de conservare, — societatea țintește să-și păstreze nealterat întregul ei patrimoniu tradițional: instituțiile, ideile, modul de a gândi și lucra, etc; prin cea din urmă — prin tendința de schimbare, — societatea urmărește dimpotrivă, o în-lăturare sau o înoire a instituțiilor, concepțiilor și practicilor vechi, prin alte și alte creații.

Schimbările sau reformele din sânul unei societăți se înfăptuesc pe două căi: pe calea evoluției și pe calea revoluției.

Când transformările sociale se înfăptuesc fără sgduiri, fără turburări și fără întreruperea desfășurării normale a vieții sociale, cu alte cuvinte când înoirile sociale se realizează în mod lent și, deci, cu păstrarea continuității vechilor instituții, atunci vorbim de o schimbare a societății pe calea evoluției. Când însă, reformele sociale se înfăptuesc în mod brusc, prin frământări și răscoliri adânci, prin răsturnarea vechilor valori și instaurarea altora, atunci vorbim de o înoire revoluționară.

Să ne oprim puțin asupra fenomenului revoluție.

2. — În mod obișnuit, conceptul de revoluție e gândit în strânsă legătură cu acela de violență, de crunte vărsări de sânge, de devastări și distrugerii. Și nu puțini sunt cărturarii cari scriu negru pe alb, că o revoluție nici nu poate fi închipuită măcar, fără haina roșie a violențelor și grozăviilor. Un *Georges Sorel* de

pildă, e atât de convins de lucrul acesta, încât când folosește termenul revoluție, el se gândește la violență și invers, când vorbește despre violență, are'n minte revoluție (cf. *Réflexions sur la violence* 7. Paris 1930. Passim).

Sub același aspect al violenței au conceput revoluția și un Marx, Engels, Proudhon, Bakunin, Lenin și mulți alții.

Se știe că Marx și Engels sunt teoreticienii luptei de clasă. A clasei proletare, împotriva clasei burgheze. Și se știe deasemeni că în concepția marxistă, lupta proletarilor împotriva burghezilor înseamnă revoluția sălbatică a celor săraci împotriva celor bogăți.

Mai departe, Proudhon e teoreticianul revoluționarismului anarhist, iar Bakunin e organizatorul pe teren al acestuia. Cât privește pe Lenin, răfioiască cineva în deosebi scrierea lui: *l'Etat et la Revolution* (1917), și va înțelege că și pentru el revoluția nu se poate înfăptui decât prin violență. Va înțelege că și pentru el violența are menirea pe deoparte de a sfărâma formele politice vechi și încremenite, iar pe de alta, de a aduce proletariatul la putere, prin zdrobirea rezistenței exploataților. (op. cit. p. 22).

Alții au încercat să definească revoluția prin însușirea ei de a schimba brusc fața unei societăți. Spre deosebire adică, de transformarea lentă, evolutivă, a unei societăți, revoluția ar aduce reforme radicale și repezi în sânul acesteia, îmbrâncindu-i întreaga viață pe alte făgașuri.

Din categoria celor ce reprezintă direcția aceasta în cercetările asupra fenomenului revoluție, amintim pe W. Sombart. Pentru care toate revoluțiile au însușirea de a fi brusce, în înțelesul că ele nu iau naștere dintr'o necesitate internă (cf. *Die Formen des gewaltsamen sozialen Kampfes* — 1925 — la P. Andrei. *Sociologie generală*. Pg. 570).

Sunt, însă, puțini și dintre aceia cari tăgăduesc că violența și schimbarea bruscă ar răsfrânge însăși ființa revoluției. După acești cercetători, violența n'ar fi un component al revoluției, pentru motivul că sunt și revoluții cari s'au înfăptuit fără violență. Așa „se vorbește de pildă, de revoluție în tehnica de producție sau de revoluție în știință, unde nu poate fi vorba de niciun fel de violență...” (P. Andrei, op. cit. Pg. 569).

Ce privește cellalt aspect: schimbarea bruscă, — prin care s'a încercat definirea revoluției, apoi nici acesta n'ar fi esențial fenomenului în chestiune. Fiindcă cercetările ar arăta că începuturile oricărei revoluții se prelungește

în anumite stări și fapte, — cum ar fi nemulțumirile profunde, grevele, răscoalele, etc., — situate în timp dincolo de momentul izbucnirii revoluției propriuzise. De unde ar urma că și revoluțiile s'ar putea încadra într'un proces evolutiv.

Dar atunci în ce ar urma să căutăm ființa revoluției?

Orice revoluție înseamnă o opoziție față de lumea veche, de concepția și ideologia ei. Dar, în același timp revoluția înseamnă și ceva pozitiv. Și anume, ea vizează inarticularea în viața societății a unui ideal propriu, a unor valori noi. Aici, în instaurarea unui nou sistem de valori ar urma să fie căutată ființa oricărei revoluții. „Esențialul pentru revoluție este sistemul nou de valori, care justifică însăși tendința de cucerire a puterii de către alte forțe, căci nemulțumirea față de ceea ce există trezește speranța în ideal și-i dă putere de creație”, zice amintitul sociolog, P. Andrei (op. cit. 571; vezi și lucrarea aceluiași: *Sociologia revoluției*, Iași 1921).

Așa dar, trei sunt aspectele prin care s'a încercat definirea complexului fenomen al revoluției: 1. prin aspectul violenței; 2. prin aspectul schimbărilor brusce și 3. prin aspectul ideologiei noi, al înlocuirii valorilor vechi cu altele noi. Fiecare dintre aceste încercări de definire a fenomenului în chestiune, se înfățișează, pe cât se pare, cu caracter de exclusivitate, în sensul că fiecare din ele are pretenția de a fi descoperit și de a deține numai ea, adevărul întreg.

După părerea noastră însă, definițiile menținute nu resfrâng, fiecare în parte, decât în mod parțial adevărul. Pe ce întemeiem această părere?

Începem răspunsul făcând o distincție — pe care o credem necesară — între revoluții în sens strict și revoluții în sens larg. Revoluții în sens strict socotim că nu pot fi numite decât cele politice. Toate celelalte nu pot fi menite decât în sens larg, revoluții.

Dacă luăm seama acum, la revoluțiile politice, — de pildă la cea franceză, comunistă, național-socialistă, fascistă, falangistă ca să nu pomenim decât de cele mai noi — constatăm că toate s'au manifestat sub întreit aspect: al violenței, al schimbărilor repezi și al înoirilor ideologice. Toate au venit cu o serie nouă de idei despre comunitatea socială și om, despre viață și lume; toate au operat reforme brusce în sânul societăților în care au izbucnit, și toate și-au deslănțuit cu putere elementară forțele împotriva vechilor regimuri și concepții.

(Urmează)

Dr I. Belu.

Preotul bătrân

(Continuare din Nrul 7)

Preotul bătrân ținându-se foarte aproape de poporenia săi, ușor putea să observe dacă sunt neînțelegeri în vre-o familie sau certe între vecini; atunci dânsul îndată mergea acolo cu dragoste de părinte și prin sfătuirii înțelepte și pilde din sf. Scriptură căuta să aplaneze divergențele și să restabilească pacea și bunînțelegere; ferind astfel pe credincioși de judecăți și procese costesoare. Și încă ce e mai frumos, el însuși în decursul întregii sale vieți, n'a avut pără sau proces cu cineva; — cum s'ar zice: dânsul n'a cunoscut ușile judecătorilor, — și așa el se bucura de stima și respectul tuturor. Parohienii nevoiași în timp de iarnă mergeau la „Taica Popa“ ca la un adevărat părinte, luând împrumut cele de lipsă, până la recoltă: bani, bucate, furaje și altele. Astăzi lucrul stă invers: în unele locuri, preotul a ajuns să ia împrumut dela parohieni.

Preotul bătrân își creștea copiii în religiositate și iubire de biserică și încă din frageda tinerețe a sădit în inima lor frica lui Dumnezeu, dragoste și înclinare spre preoție, așa că la timpul său toți intrau în tagma preoțească; iar fetele și-le mărită tot după preoți. Astfel se explică faptul că în unele familii, preoția s'a perpetuat câte 160 și până la 200 ani, ba chiar și mai mult. De altcum sistemul acesta a fost foarte mult sprijinit și din partea autorităților bisericești și a episcopilor sârbi și români, chiar și după intrarea în vigoare a Statutului organic. Dar pe acele vremuri erau alți oameni. Acolo unde preotul bătrân avea pe cineva din familia sa, care să-i urmeze în parohie, alții străini nici nu se prezentau, pentru că țineau nu numai de necuvincios, dar și de *nedemn* pentru un preot de a păși ca contra-candidat. Acum însă nu demult un tiner candidat — ca să-și formeze partid contra fiului preotului bătrân, — a promis de fiecare vot câte o sută lei. Iată unde am ajuns dacă ne-am abătut dela ceea ce rânduiește Sf. Apostol Pavel în epistola către Tit c. I v. 5.

Preotul bătrân — după cum am amintit mai sus — purta haine simple, nu era luxos, nu avea reverenzi de mătăasă și ghețe de lack, cum se prezintă astăzi ici-colea câte un preot modern când merge la oraș, dar nici nu se îmbrăca în haine nepotrivite pentru preot; cum am văzut pe unul prin oraș într'o zi de Iunie din anii trecuți, cu pălărie „Panama“ vestonul și pantalonii în culoare prea deschisă, ghețe albe de pânză; și cum avea barba rasă și mustața

tunsă, părea că face parte din taraful lăutarilor dela restaurant. Așa-i când ne modernizăm. Dar ce să-i faci, omul vrea să arate că ține pas cu lumea cultă, cu lumea modernă.

Acum — modernizându-ne foarte — preotul bătrân este pus în penzie, ceiace, după modesta mea părere e un pas aproape greșit, ca să nu zic anticanonic, pentru că nu corespunde uzului de două milenii, practicat în biserica noastră.

Rugăciunea dela ieșirea cea mare glăsuiește: „Nimenea din cei legați cu poftele și cu dezmerdările trupești nu este vrednic să vie să se apropie și să slujască ție împărate al mării, că a sluji ție este lucru mare și înfricoșat însuși puterilor cerești“. Aici se pune întrebarea: care dintre preoți — cel bătrân sau cel tiner — este mai mult espus tentațiunii poftelor și dezmerdărilor? Răspunsul nu e greu de dat; e mai greu a răspunde la întrebarea: pentru ce a fost penzionat și înlăturat preotul bătrân?

Multe s'ar putea spune dar aici nu-i locul potrivit. Am ținut însă să scriu acestea despre preotul bătrân, nu că doară aș presupune că tuturor preoților tineri li-ar lipsi evlavia cuvenită, ci mai vârtos pentru de a se vedea cum preotul bătrân — deși om simplu și fără multă carte — prin *cucermea* și *smerenia* cu care oficia serviciile divine și prin purtarea sa corectă și blândă față cu parohienii, a știut să țină poporul strâns legat lângă biserica strămoșească; iar poporul îl stima și respecta ca pe un slujitor al lui Dumnezeu plin de sfințenie; — pe când acum intelectualii și după ei și poporul, nu se sflesc a spune deschis, că preotul azi e un funcționar public ca ori care altul — deoarece acum văd ici-colo câte un preot tiner ținându-și parohienii la distanță pentru că — vezi — așa i-se pare că nu ar fi demn pentru omul cu cultură superioară să se pogoară până jos la țaran; alții iarăși din contră, se împrietănesc cu țaranii numai pentru de a-și forma partid mai mare decât al colegului său. Preotul bătrân n'a umblat pe astfel de drumuri, fiind convins că acestea duc direct spre prăpastie.

Tare mă tem că modernizându-ne și depărțându-ne prea mult de cele din bătrâni, — prin prescurtări și servicii divine făcute la repezeală — vom înstrăina poporul de biserică și vom împinge biserica spre râpă.

Nu pe „funcționarul“, ci pe „părintele“ duhovnic îl vrea poporul în biserică; pentru că funcționari are el destui, poate chiar prea mulți.

(Sfârșit)

Pr. I. Ciorei.

Pentru foaia noastră

Editorialul oficiosului nostru eparhial din 16 I. c. a pus pe gânduri multă lume, desmetind o seamă de suflete cari până mai eri orbăciau într'o incertitudine vădită.

Dar nu numai atât. Cine a citit cu atenție și-a putut da seama de multitudinea apelurilor spirituale îndegetate atât de subtil în acest articol de fond care a cuprins toată gama frământărilor păstorului sufletesc în mijlocul vicitudinilor din veacul nostru.

La prima vedere s'ar părea că structura acestui editorial a fost plasmuită pentru dojana păstorului modern care preteră convenționalismul modern, comod sistemului de viață patriarhală dezvetă și anacronică.

Dar nu, pe lângă această chemare la ordine generală autorul articolului a vizat și o latură pozitivă, aceea a refacerii vieții spirituale pe toate fronturile.

Pe lângă definiția hotărâtă, răspicată și fără echivoc a rostului preoției în lume se pune și problema mijloacelor de luptă pentru conturarea idealului din opera de pastorație.

Noi preoții suntem chemați a lupta cu toate relele din sat. Noi suntem cei ce vom purta printre credincioși făclia de lumină aprinsă la flacăra luminată a chiriarhului care la rândul-i o întreține incandescentă, peste veacuri dela înaintașii Săi: Apostolii.

Și-atunci care este țelul nostru în lume dacă nu acela de a-i face pe toți să gândească la fel cu noi, să creadă ca noi și mai mult, să facă ceea ce facem noi.

Mi-a fost dat deunăzi a sta de vorbă cu un confrate și primul său cuvânt cu care m'a întâmpinat a fost ca să-și manifesteze marea bucurie și satisfacție ce i-a provocat-o citirea articolului „*Inapoi la canoane*”.

„Ni-a lipsit de mult sublinire, a răului și o categorică semnalare a șovăelilor”. Și așa este. Omul de multe ori nu-și dă seama de alunecările și de pasul lăaturalnic pe care *coliturile vieții* îl îndeamnă să-l facă și dacă este trezit la vreme revine ușor la matcă. I-am mărturisit confratelui meu că această lumină s'a aprins și în sufletul meu și poate într'al oricui, care a sesizat esența slovei aceleia, binecuvântată și încheșată la o răspântie de gânduri!...

Și sub impresia acestor sentimente de pură revelație misionară m'am gândit la deșertăciunea unora cari văd în înserarea gândurilor curate la foaia noastră o goană după titluri și glorie, cari etichetează, cu cel mai necontrolat cinism,

pe orice om de bună credință care face o mărturie de credință sau care își varsă un foc în scrisul său.

Ci în loc de aceste cărți sterile mai bine să-și îndrepte gândul cristalizat în slovă orice bun confrate căci un îndemn, concretizat într'un binecuvântat moment de inspirație prețuște mai mult decât tot aurul pământului.

Preot Ion Racoveanu-Nera

Cosmogonia biblică și teoriile științifice

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

b) Versiunea lui *Damascius*, un neoplatonic din veacul al VI-lea p. Hr. care e numai o teogonie, în timp ce a lui *Berosus* dădea amănunte cosmogonice propriu zise. Cea a lui *Damascius* e mai apropiată însă de cea cuneiformă prin numele proprii conținute. După *Damascius* în locul unei cauze primordiale, Babilonenii puneau două principii: unul masculin *'Απασών* (cuneiform Apsu) și altul feminin *Τανθέ* (cuneif. Tiāmat) din cari s'a născut lumea rațională, *Μουμης* (cun. Mummu) apoi a doua generațiune *Λαχη* și *Λαχος* (Lachmu și Lachamu) și a treia: *Κισσαρη* (Kischar) și *'Ασσωρος* (Anshar) din ultima trăgându-și originea *'Ανός* (Anu) *'Ιλλίως* (Enlil) și *Αός* (Ea). Din *Αός* și *Δαβκη* s'a născut înfine *Βήλος* (Bêl=Marduk), care e *demiurgul*, sau modelatorul universului¹⁾.

c) *Inscripțiunile cuneiforme*, cuprind cam 14 descrieri deosebite, despre facerea lumii. Cea mai importantă dintre ele e cea cunoscută sub numele de „*Enuma elis*” = „Când sus”, după cuvintele cu care începe povestirea ce se găsește pe 7 table și se aseamănă cu cea biblică²⁾. Sub actuala ei formă, această poemă se ridică până în epoca lui *Hammurabi* (2050 a Hr.) deși fondul fără îndoială e mult mai vechiu³⁾.

În *tablita Ea*, cele dintâi 15 versuri, cari contribuie în mod esențial la înțelegerea datelor furnizate de *Damascius*, spun că la început, adică înaintea cerului și a pământului, dar și a zeilor, exista o enormă masă fluidă, un haos în care

1) Cf. *ibid.* pp. 23-24.

2) Pr. I. Popescu Mălăești, Val. V. T. pt. creșt. I. c. p. 71. Cele dintâi fragmente ale acestei poeme au fost găsite în 1875, de G. Smith în ruinele Ninivei și publicate în 1876 sub titlul de „*The Chaldean account of Genesis*”. S'au mai descoperit apoi și alte fragmente, pe table de lut, interpretate de J. Oppert, Fr. Lenormant, Schrader, Sayce, Delitzsch și publicate de Paul Jensen la 1900 în vol. VI din „*Keilinschriftliche Bibliothek*” din Berlin. În 1902 L. W. King a găsit noi fragmente, publicate în „*The Seven Tablets of Creation*”. (Alb. Condamin, loc. cit. col. 337; Dr. V. Tarnavski, op. cit. p. 24).

3) Alb. Condamin, *ibid.*

totul era amestecat. Acesta e *Ilu*, principiu nedeterminat, din care au emanat apoi *Apsu* (abisul), principiu masculin și *Mummu Tiâmat* (marea haotică), principiu feminin. *Apsu* și *Tiâmat* nasc diferite generații de zei: *Luhmu* și *Lahamu*, *Sar* și *Kisar* (cerul de sus și de jos) *Anu*, *Bel* și *Ea*, înțelegându-se prin aceasta ordinea care iese din haos. Dar inertul *Apsu*, turburat în liniștea lui de activitatea zeilor, hotărî împreună cu *Tiâmat* pieirea lor. *Ea*, cel mai înțelept dintre zei îi previne însă pe ceilalți de acest plan. *Tiâmat*, furioasă atunci, naște din ea monștri de tot felul, șerpi, dragoni, oameni-scorpioni, etc. pe care-i lansează împotriva zilelor ⁴⁾.

Tăblița II-a. Ea raportează tatălui său *Ansâr* proiectul lui *Tiâmat*. *Ansâr* trimite contra acesteia pe alt fiu al său *Anu*, care se înspăimântă însăși și țuge numai la vederea lui *Tiâmat*. *Marduk* zeul luminii, primește să înceapă bătălia cu *Tiâmat* după ce a fost ales șef în adunarea zeilor ⁵⁾.

Tăblița III. *Ansâr* trimite pe un mesager al său, *Guga*, pentru a convoca pe zei. Aceștia se adună la banchet, beau se îmbată și țipă. *Tiâmat* își ia ca soț pe *Kingu*, căruia îi încredințează tablele sortii și-l face comandant al oștirii sale ⁶⁾.

Tăblița IV. Zeii înspăimântați conferă depline puteri lui *Marduk*, zeul luminii, care dădu drumul unor vânturi violente, își luă un arc și o plasă și dus de un uragan se repezi contra monstrului pe care îl prinse în plasă. Când *Tiâmat* deschise gura, *Marduk* o lovi cu o furtună apoi îi străpuse corpul cu o săgeată. După ce monștrii creați de *Tiâmat* sunt legați împreună cu *Kingu* conducătorul lor, căruia i se iau tablele sortii, corpul zeiței (*Tiâmat*) fu tăiat în două, făcându-se dintr-o jumătate al lui cerul și din cealaltă pământul. Pentru a se menține apele de sus sub cer, *Marduk* a tras un zăvor și-a pus un paznic ⁷⁾.

Tăblița V. ⁸⁾ *Marduk* pune pe cer stelele, planetele luna și soarele. „El a făcut să strălucească *Sin* (luna) căreia i-a încredințat noaptea. El a pus-o corp ceresc în noapte pentru a regula zilele ⁹⁾“.

Tăblița VI ¹⁰⁾ Pentru a da adoratori zeilor, *Marduk* a făcut pe oameni din sângele lui *Kingu* ¹¹⁾.

(Urmează)

4) Ibid. Dr. V. Tarnavski op. cit. pp. 24-25; Pr. I. Popescu Mălăești, loc. cit. p. 71. Dr. G. L. Muntean, op. cit. p. 6. Ștefan Părligras: „Comparație între cosmogonia biblică și asiro-babilonică“ București 1906.

5) Alb. Condamin, loc. cit. col. 337. La Pr. Popescu Mălăești această tăbliță lipsește, iar în a III-a se cuprind o parte din cele expuse de Condamin în a I-a.

6) Alb. Condamin, idem. Dr. G. L. Muntean, idem, pp. 6-7.

7) Ibid. ibid.

8) Are mai multe lacune.

9) Alb. Condamin, loc. cit. col. 337.

10) Conține numai câteva șiruri mutilate.

11) Alb. Condamin, idem. Dr. G. L. Muntean, op. cit. p. 7.

ȘTIRI

Hirotonire. Prea Sfințitul Părinte Episcop Vasile a hirotonit intru diacon, presbiter și duhovnic pe candidatul *Macu Cuzmanovicu* ales preot în Moldova-nouă.

Noul director al Cultelor. Părintele profesor și rector al Academiei teologice din Arad Dr. Nicolae Popovici a fost detașat în ministerul Educațiunii Naționale, Cultelor și Artelor primind delegațiunea de director al Cultelor. Părintele Popovici este fiul eparhiei noastre, a fost distins preot în Gătaia și Bocșa, iar în Arad s'a remarcat atât la catedră cât și ca mare comentator de canoane. Ne bucurăm sincer de avansarea Sf. Sale!

„**Legea Românească**“, organul Episcopiei îndoliolate a Oradiei-mari a pornit din nou la drum, reapărând în Beiuș unde s'a stabilit P. S. Episcop Nicolae și Consiliul Eparhial. Dorim confratelui orădan, ca și „Renașterei“ clujene ce apare vremelnice în Alba-Iulia, ca această vremelnicie să fie de cât mai scurtă durată, regăsindu-se în viitorul apropiat la vechile lor posturi de veghe duhovnicească și românească.

Nu se mai fac hirotoniri de preoți decât în limita posturilor. Sfânta Mitropolie a Ungro-Vlahiei aduce la cunoștință că, în conformitate cu adresa nr. 8618 din 1941 a ministerului educației naționale, cultelor și artelor, nu se vor mai face hirotonisiri de preoți și diaconi, decât pe bază de posturi bugetare. Tinerii licențiați în teologie, cari au avut aprobarea Sf. Mitropolii, de a fi hirotoniți fără posturi bugetare și n'au fost hirotoniți până în prezent, vor lua în cunoștință, că în urma hotărârii ministerului, aprobările date cad dela sine.

O evanghelie românească descoperită la Leningrad. Muzeul din Leningrad și-a îmbogățit de curând colecția pieselor sale istorice.

Printre altele se află documente asupra vieții și activității lui Petru-cel-Mare și 2 evanghelii, una în limba slavonă și una în limba moldovenească.

Aceste două evanghelii datează din secolul al XV-lea. Textul manuscrisului în limba moldovenească s'a păstrat bine, dar coperta e deteriorată și din care cauză nu s'a putut stabili autorul.

† **Teodor Victor Păcățian.** Încă unul din bănățenii generației eroice s'a stins zilele trecute în Cluj. Cine nu a auzit de publicistul T. V. Păcățian și a lui „Carte de Aur“, ce cuprinde o bună parte din epopeea neamului românesc de dincoace de munți? Iată, fiul comunei Ususău, care a făcut studii în centrele românești Lugoj și Arad; care a trecut pe la redacțiile ziarelor românești de atunci, mirându-se cu darul și tăria aflată în tinda Bisericii străbune, apărătoarea de totdeauna a neamului românesc, pe care a apărât-o și susținut-o Mocioneștii, Babeș, Gh. Ioanovici, a plecat să dea socoteală de luptă bună ce a luptat aici pe pământul nostru frământat cu atâtea dureri.

Dumnezeu să așeze pe robul său alături de curând răposatul memorandist Dr. I. Suciu și de ceilalți bravi luptători, dându-i lui cununa dreptilor Săii!

Fostele depuneri la poșta ungară se pot ridica dela oficiile poștale române, pe baza adeverințelor date la timpul său de diriginții poștei române.

Cărți, reviste: „Verbul a mântui ca termen de invocarea Prea Sf. Născătoare de Dumnezeu în pietatea ortodoxă” de Dr Petre Vintilescu, prof. univ. București.

„Revista teologică”. Anul 31, nr. 1-2/1941
„Invățătorul Bănățean” A. IV Nr. 7-10/1940.

Greșală de tipar s'a strecurat în articolul p. Ioan Nicorescu intitulat „alte șapte duhuri rele”. Greșeala este a se îndrepta înlocuindu-se cuvintele „Numitul s. părinte” din al. ultim al articolului, fragmentul publicat în Nr. 7 cu „Sfântul Ioan Gură de aur”

Notă oficială

Nr. 852 Sc 1941.

Ministerul Cultelor și Artelor, Direcțiunea Cultelor ne comunică spre știință următoarea Deciziune a Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale:

Noi, V. Iasinschi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale;

Având în vedere dispozițiunile art. 1 și 56 din Legea pentru organizarea Ministerului Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale precum și dispozițiunile art. 9 punct e) din Legea pentru Organizarea și Funcționarea Colegiului Medicilor.

DECIDEM:

ART. I. Toate instituțiile sanitare care dau consultațiuni gratuite sau cu plată, pendinte de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale sau sub controlul său, precum și cele particulare, sunt obligate a avea rețete cu „en tete”-ul lor, prevăzute cu timbrul sec al Colegiului medical Județean respectiv, pe care vor face prescrieri de medicamente, afară de cazurile când ele se execută chiar în farmaciile acelei instituțiuni.

ART. II. Colegiul medical județean care aplică timbrul sec va dispune dacă să se încaseze sau nu taxa prevăzută de art. 9 punct e) din Decretul Lege pentru organizarea și funcționarea Colegiului Medicilor, în cece privește instituțiunile susarătate.

ART. III. Dispozițiunile acestei deciziuni se aplică cu începere dela 1 Ianuarie 1941.

ART. IV. Domnul Director al Mediciniei Curative este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei Deciziuni.

Data la 2 Decemvrie 1940.

No. 106250

p. Ministru
ss. Dr. **POPOVICI**

Caransebeș, în 24 Februarie 1941.

Episcopul:
† VASILE

Consilier referent:
Nicolae Cornean

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

SOCIETATEA ORTODOXĂ A FEMEILOR ROMÂNE, CARANSEBEȘ.

Invitare

Cu onoare Vă rugăm să binevoiți a lua parte la

Adunarea generală,

care va avea loc la **9 Martie 1941, la ora 4 p. m.** în sala Reuniunii de cântări și muzică.

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de deschidere.
2. Alegerea comisiilor.
3. Prezentarea rapoartelor și anume:
 - a) Raportul Comitetului.
 - b) Raportul Financiar.
4. Proiectul de buget pe anul 1941.
5. Eventuale propuneri în legătură cu scopul Societății.

Caransebeș, la 25 Februarie 1941.

Președintă,
Elena Biju

Secretară,
Ștefania Târziu

Tribunalul Caransebeș, ca instanța pentru firme.

Incheere nr. 669

Având în vedere cererea înregistrată la acest Tribunal sub Nr. 2212/1941 prin care noul lichidator Leo Demetrovici a soc. „Prima Cassă de păstrare” din Caransebeș S. P. A. în lichidare înaintează un exemplar al Mon. Oficial Nr. 35/1941 un ex. al Buletinului Oficial Bancar Nr. 12/1941 și un ex. al „Foaia Diecezană” din Caransebeș Nr. 6/1941, în cari s'a publicat convocatorul pentru adunarea generală extraordinară fixată pe ziua de 20 Februarie 1941 și care conf. procesului verbal înaintat s'a ținut la data fixată când a hotărât:

A luat act de abdicerea lichidatorilor Dr. Ernest Halle și Norbert Fischer și a numit în locul lor ca lichidator unic pe acționarul Leo Demetrovici, cu un salariu de Lei 10.000 lunar.

Având în vedere și disp. art. 203 din codul Comercial,

DISPUNEM:

Se va face mențiune în registrul firmelor dela acest Tribunal, despre modificarea ivită în persoana lichidatorilor Societății menționate conf. hotărârii adunări generale extraordinare din 20 Februarie 1941.

Se îndrumază lichidatorul a publica această hotărâre, în care scop i se va comunica.

Data în Camera de Consiliu astăzi la 25 Februarie 1941.

Președinte:
ss. **Petre Popovici**

Judecător-supleant:
ss. **Nic. Călugărescu**

Grefier:
ss. **Ioan I. Dănău**

Pentru conformitate:
Grefier ss. **Indescifrabil**

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș.